

Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Система оцінювання

Засідання педагогічної ради.

Тема «Система оцінювання здобувачів освіти»

Форма проведення: ділова гра з елементами тренінгу

Мета:

поглибити знання про сучасні підходи до оцінювання, його завдання;
визначити сутність формувального оцінювання;
обмінятися досвідом про ефективні інструменти формувального оцінювання;
поглибити вміння розробляти критерії оцінювання навчальних досягнень учнів;
сформулювати правила оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;
узагальнити відомості про систему оцінювання Руськівської гімназії.

Перелік питань для розгляду

1. Як створити об'єктивну систему оцінювання.
2. Про ефективні інструменти формувального оцінювання.
3. Про критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.
4. Про систему оцінювання Руськівської гімназії.

Хід педради

Погодження правил роботи в групі

Для чого потрібні правила роботи в групі? Які б правила роботи ви запропонували б нашій групі? Після варіантів відповідей слід наголосити, що кожна окрема група осіб може мати свої правила діяльності (залежно від чисельності, особливостей роботи, сфери та напрямку діяльності), проте є й такі, які покладені в основу роботи практично усіх груп. Також необхідно узагальнити запропоновані правила та погодити їх.

Правила роботи нашої групи

- Лаконічність висловлювань
- Активність
- Доброзичливість і тактовність
- Добровільність

Повідомлення теми.

Вправа «Вимірювання температури». На аркуші зображено термометр «Що я знаю про систему оцінювання Руськівської гімназії» та чотири позначки (- нічого не знаю, - щось чув, - знаю достатньо багато, - знаю все). Учасники оцінюють власне знання, ставлячи галочки на шкалі термометра.

На засіданні педагогічної ради розберемося, як створити об'єктивну систему оцінювання, які є ефективні інструменти формувального оцінювання, як розробляти критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, узагальнимо, що пам'ятаємо про систему оцінювання Руськівської гімназії.

Гаслом нашої роботи будуть слова: «Почни з себе!». Тільки навчившись працювати творчо, ми зможемо цього навчити дітей

Вступне слово

Оцінювати знання учнів у тій чи тій формі — важлива частина освітнього процесу, оскільки впродовж навчання оцінки — основна їхня мотивація. Термін «оцінка» означає характеристику цінності, рівень і значення об'єкта або процесу. **Оцінювання дає змогу:**

- підвищувати відповідальність кожного учня за формування компетенцій;
- розвивати моральну самостійність особистості та її творчу діяльність;

- формувати мотивацію здобувати знання, розвивати життєві навички й компетентності;
- виховувати самокритичність і впевненість учня у навчальних здобутках.

Здається, все просто й зрозуміло. Але чи все так просто...

Пропоную вам пройти квест «Знайди та оціни» (Одне і те ж завдання треба знайти та оцінити)

У різних груп вийшли різні оцінки.

Цей результат свідчить про те, що оцінка педагога часто носить суб'єктивний характер. Коли педагог оцінює, він перебуває під впливом кількох **чинників**. Які причини педагогічного суб'єктивізму? Це можуть бути як власні нахили, установки, цінності, орієнтації, рівень підготовки педагога, так і його недостатня обізнаність із критеріями оцінювання. В усякому разі слід прагнути бути об'єктивним і реально оцінювати роботу учнів. Учитель має бути готовим за потреби пояснити учню, чому його оцінка саме така.

Ніхто не протестує проти хороших оцінок, їх не оскаржують. Але коли ми ставимо необ'єктивні оцінки, в тому числі й хороші, в дітей виникає відчуття лицемірства, несправедливості, й це призводить до негативних результатів. Невисока ж, але об'єктивна оцінка, спонукатиме дитину ліпше вивчити навчальний матеріал

Як створити об'єктивну систему оцінювання

Оцінюйте:

- систематично
- об'єктивно
- диференційовано
- різнобічно

Щоб учні сприймали систему оцінювання як об'єктивну й справедливую:

- розробляйте критерії разом із учнями;
- обов'язково оприлюднюйте критерії оцінювання;
- упроваджуйте самооцінювання і взаємооцінювання учнів;
- підтримуйте постійний зворотний зв'язок із учнями, коли оцінюєте їхні досягнення;
- використовуйте учнівське портфоліо як спосіб оцінювати навчальні досягнення;
- упроваджуйте формувальне оцінювання.

Завжди ставте оцінку з огляду на конкретний випадок. Запитуйте себе: стимулюватиме оцінка розвиток конкретного учня й колективу загалом або ж гальмуватиме? Кожну оцінку логічно обґрунтовуйте відповідно до критеріїв оцінювання. Це зменшить суб'єктивність оцінки й допоможе уникнути конфліктів із учнями.

Використовуйте творчу свободу

Право педагогів на академічну свободу визначили в Законі України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Та вона не означає всюдозволеності. Навпаки, академічна свобода покладає на педагога відповідальність як за методику, яку він обрав, так і за результати навчання.

Академічна свобода — не заклик діяти винятково на власний розсуд, а мотив експериментувати. Використовуйте методики й технології, що на практиці довели результативність та ефективність, адаптуйте їх до сучасних потреб.

Ураховуйте неточності традиційного оцінювання

Традиційне оцінювання в балах не завжди дає змогу визначити навчальні досягнення учня. Іноді воно не залишає шансу для учнів, які потребують підтримки: за шкалою оцінювання їхні бали низькі незалежно від того, чи мають вони прогрес. Як результат — вони залишаються учнями з невисокими досягненнями та втрачають мотивацію й інтерес до навчання.

Оцінюйте будь-яку роботу учня, який за традиційною шкалою має невисокі навчальні досягнення. Необов'язково виставляти бали — інколи достатньо оцінити вербально і продемонструвати, що помітили його активність.

Математична шкала оцінювання теж не завжди дає бажаний результат. Ставити підсумкову оцінку за середнім арифметичним означає ігнорувати індивідуальний прогрес учня. Того, хто на початку семестру мав початковий рівень навчальних досягнень і підвищив його впродовж навчання, можна мотивувати вищою оцінкою, ніж того, хто погіршив свій результат. Хоча середнє арифметичне цих двох учнів буде однакове, їхній поступ — різний: у першому випадку — це прогрес, а в другому — регрес. Отже, слід шукати підходи до оцінювання, які враховують індивідуальний розвиток учня.

А чи замислювалися ви, яку «зброю» беремо ми до рук, коли оцінюємо учня? Слід бути з нею обережними, вміти застосувати й знати **межі своїх повноважень**, щоб наслідки не були непередбачуваними.

Які чинники ще впливають на оцінку. Чи погодитися ви з такими проблемами оцінювання із своєї практики:

1. Оцінювання вчителем нестандартних відповідей чи результатів роботи учня носить суб'єктивний характер.
2. Вчитель намагається допомогти учневі під час відповіді (рефлекс солідарності). Оцінка стає способом установалення добрих стосунків з учнем.
3. Орієнтація вчителя не на реальний результат навчання конкретного учня, а на його порівняння з іншим учнем. Таке оцінювання психологічно дуже небезпечне, оскільки не враховує, якою ціною здобуваються знання.
4. Оцінювання учня незалежно від життєвих обставин: «Якщо ти (учень) прийшов на урок, то має працювати, як усі»;
5. Безпосереднє «виховання» дитини через оцінку, наприклад, оцінюють те, що вона забула вдома зошит чи ручку, погано поводитися на уроці;
6. Формування в дитини залежності від оцінки. Учитель навіює учневі думку, що він не гідний високої оцінки, і учень, який хоче змінити свою оцінку, докладас значних зусиль, яких учитель не помічає.

7 Недосконале знання Критеріїв оцінювання.

Учитель має відповідати за оцінку, яку ставить. Для цього йому слід досконало володіти критеріями оцінювання навчальних досягнень і неухильно дотримуватися їх.

Компетентності учнів — інтегрований результат їхньої навчальної діяльності. Оцінюйте знання, вміння і навички, досвід творчої діяльності, досвід емоційно-ціннісних ставлень учнів. І з огляду на це визначаєте один із **чотирьох рівнів** навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній або високий. Чи достатньо ви обізнані з принципами оцінювання?

Оцінювати знання учнів у тій чи тій формі — важлива частина освітнього процесу, оскільки впродовж навчання оцінки — основна їхня мотивація.

Оцінювання дає змогу:

- підвищувати відповідальність кожного учня за формування компетенцій;
- розвивати моральну самостійність особистості та її творчу діяльність;
- формувати мотивацію здобувати знання, розвивати життєві навички й компетентності;
- виховувати самокритичність і впевненість учня у навчальних здобутках.

Висновки

Форми й методи оцінювання змінюються. Тепер, коли в дітей стрімко знижується інтерес до навчання, слід перейти від системи «вчитель навчає» до системи «учень навчається».

Неможливо «наповнити» людину знаннями. Можна їх запропонувати, але опанувати їх вдасться лише завдяки власній діяльності. Людина має самостійно засвоїти, проаналізувати, осмислити. Ця теза влучно виглядає в афоризмі французького педагога Жана-Жозефа Жакото (Jean-Joseph Jacotot): «Навчати інших чогось означає показувати їм, що вони мають робити, щоб навчитися того, чого їх навчають». **У сучасній школі змінюється загальна мета оцінювання: вона перестає бути всього лиш інструментом, щоб виміряти успішність учня, а стає засобом навчання — і для вчителів також.**

2. Про ефективні інструменти формувального оцінювання.

Проходить у формі обміну досвідом роботи учителів. **Вчителі-учасники творчої групи з підготовки педради, використовуючи метод «ділової гри», проводять уривок уроку з педагогами, використовуючи інструменти формувального оцінювання.** Надалі цей уривок обговорюється.

Можливості формувального оцінювання:

- *для учня* — відстежувати особистий поступ у навчанні й планувати подальші кроки з допомогою вчителя;
- *для педагога* — бути поруч із учнем і вести його до успіху, вносити корективи в освітній процес.

Формувальне оцінювання **не передбачає поняття «погано»** — є те, що потрібно доопрацювати. Такий підхід не принижує дитину, а мотивує більше працювати, щоб поліпшити результат.

Як розвинути в учнів відповідальне ставлення до навчання

Характер й організація освітнього процесу визначає, як учні загалом ставитимуться до навчання. Розвинути відповідальне ставлення можна, якщо здійснити такі кроки:

- активізувати учнів, щоб вони брали участь в організації своєї навчальної діяльності;
- визначити чіткі критерії оцінювання навчальних досягнень;
- зосередити освітній процес на ключових компетентностях, а не відтворенні інформації;
- дати учням змогу обирати власну освітню траєкторію;
- заохочувати й позитивно оцінювати досягнення учня;
- давати конструктивний відгук на роботу учня.

Найшвидше особистість розвивається, коли організовує свою діяльність — роботу, самоосвіту, самовиховання, самооцінювання тощо під кваліфікованим керівництвом. Формувальне оцінювання передбачає самооцінювання або взаємооцінювання учнів. Ці прийоми не лише підвищують рівень навчальних досягнень, а й запобігають конфліктам: коли учні володіють навичками

самооцінювання і взаємооцінювання, то питання неупередженості оцінок не виникають.

Застосовуйте самооцінювання і взаємооцінювання

Учні мають змогу оцінити свої досягнення тільки тоді, коли мають власні навчальні цілі й розуміють критерії оцінювання. Вони отримують чітку картину власних досягнень і почуваються впевненіше. Крок за кроком учні навчаються оцінювати власну компетентність, реагувати у відповідь, сприймати критику інших та обговорювати її. Щоб реалізувати прийоми самооцінювання та взаємооцінювання:

- створіть відповідний психологічний настрій учнів — вони мають бути готовими аналізувати власні результати та отримувати коментарі від однокласників;
- забезпечте умови, в яких учні знають всі критерії оцінювання і мають змогу самостійно зіставити з ними свої результати;
- складіть із учнями програму діяльності на наступний етап навчання, яка враховує попередні результати;
- регулярно нагадуйте учням про цілі і критерії оцінювання;
- виокремлюйте час для самооцінювання та взаємооцінювання на заняттях;
- повідомляйте мету заняття на початку уроку.

Спершу визначайте цілі навчання разом із учнями. Далі вони самостійно регулюватимуть власну навчальну діяльність, а вашим завданням буде підтримувати їх.

Орієнтовні запитання учня для самооцінювання:

- Які мої навчальні цілі?
- Що я вже вмію?
- Що мені потрібно робити, щоб досягти навчальних цілей?
- Де я «перебуваю» зараз?
- Над чим мені слід попрацювати?
- Що мені слід змінити у своєму способі навчання?

Щоб учні самовдосконалювалися, ці та схожі запитання мають стати їхньою внутрішньою потребою.

Пам'ятайте, що самооцінювання і взаємооцінювання не потребують, щоб учні ставили собі й однокласникам оцінки. Ці методики пов'язані з процедурою оцінювання, а не з балами. Їхня мета — проаналізувати власний прогрес, відзначити сильні й слабкі сторони інших робіт.

Отже, формувальним оцінюванням називаємо інтерактивне оцінювання, що дає змогу вчителю визначати потреби учнів та відповідним чином адаптувати процес навчання.

Трактовка ФО в науково-педагогічній літературі:

- Швейцарський учений Ф.Перрену трактує формувальне оцінювання як “будь-яке оцінювання, яке допомагає учневі навчатися та розвиватися”, наголошуючи на активній ролі останнього.
- Новозеландські вчені Б.Коуві та Б.Белл як “двосторонній процес між учителем та учнем з метою оптимізації процесу навчання”, підкреслюючи аспект співробітництва.
- Британський вчений П.Блек — як “діяльність вчителя та учнів, яка надає відомості, які можуть бути використані, як зворотній зв'язок для кореляції навчального процесу”

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів;
- аналізу учнівських портфоліо, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;
- оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками;
- застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу

Орієнтирами для конструювання моделі формувального оцінювання у конкретному класі мають бути такі запитання:

- хто оцінює? – потрібно пам'ятати, що досягнення учня може оцінити не тільки вчитель, а й сам учень;
- як оцінювати? – оцінювання має проводитись на основі розроблених та затверджених критеріїв, які вчитель повідомляє учням на початку навчання;
- що оцінювати? – вміння презентувати набуті знання, спосіб виконання завдань, результати та спосіб їх досягнення, рівень опанування учнями компетентностей тощо;
- навіщо оцінювати? – щоб діагностувати складнощі, мотивувати, підтримувати успіхи у досягненні навчальних цілей, виявляти навчальні потреби.

3. Про критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

Вчитель, який використовує формувальне оцінювання

- Визначає цілі уроку та формулює їх зрозумілою для учня мовою .
- Встановлює разом з учнями критерії оцінювання, тобто те, що буде братися до уваги під час оцінки роботи учня.
- Використовує ефективний зворотний зв'язок. Створює навчальну атмосферу, працюючи з учнями та батьками.
- Може формулювати ключові запитання. Впроваджує самооцінку та дружню оцінку.
- Розрізняє функції підсумкової та формувальної оцінки.
- Вже навчальні досягнення учнів других класів НУШ підлягають формувальному і підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню.
- Формувальне і підсумкове оцінювання підпорядковані різним цілям:
- формувальне оцінювання (assessment) має на меті **підвищити** якість;
- підсумкове оцінювання (evaluation) має на меті **оцінити** якість.

Провідна роль у формувальному оцінюванні належить критеріям, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів.

Орієнтирами для визначення критеріїв формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом, і очікувані результати, зазначені в освітній програмі закладу загальної середньої освіти.

Формувальне оцінювання здійснюється під час навчального процесу, а підсумкове – по його завершенні. Ще одна порівняльна таблиця.

Формувальне оцінювання	Підсумкове оцінювання
Перевіряє, як триває навчання	Перевіряє, що було вивчено
Діагностувальне: ідентифікує сфери, де необхідне покращення	Оціночне: вимірює досягнення певного рівня
Ідентифікує недоліки і покращує навчання	Судить про якість
Здійснюється під час навчального процесу	Відбувається в кінці навчального процесу
Допомагає учням вчитися один в одного	Змушує учнів конкурувати між собою

Звісно, формувальне оцінювання передбачає діагностику прогалин чи недосягнутих результатів, але в звіті чи листі, в спілкуванні з дитиною 1-2 класів чи її батьками це має відображатися винятково позитивними характеристиками: замість “не знає” чи “не вміє” потрібно писати “потребує додаткової роботи”, “варто приділити увагу”, “потенціал для зростання полягає в...” тощо.

Формувальне оцінювання не може складатися з балу, цифри, букви чи лише одного слова. Батькам мають додавати обов’язково пояснення, розширену категорію чи словесну характеристику – написану самим вчителем чи складену із запропонованих варіантів.

Як сформувати й оприлюднити систему оцінювання

Сформувати систему оцінювання й ознайомити з нею учасників освітнього процесу слід у три кроки.

За основу візьміть критерії МОН

Спершу оприлюдніть критерії оцінювання, які затвердили в МОН. Ці критерії — загальні, їх слід використовувати як основу, своєрідний каркас для того, щоб вибудувати систему оцінювання у своєму закладі освіти.

Застосуйте нові підходи

Освітній процес спрямований на те, щоб формувати й розвивати основні компетентності учнів. Тож слід посилити роль особистісного чинника — самостійної діяльності учнів — в засвоєнні навчального матеріалу. Для цього вдоскональте систему контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.

Наприклад, щоб оцінити роботу учнів у групі, вчитель має взяти до уваги:

- затверджені МОН критерії оцінювання;
- особливості теми — обсяг годин на вивчення, кількість обов’язкових робіт;
- освітню програму закладу освіти;
- компетентнісний підхід до викладання предмета, курсу;
- організаційну форму проведення навчального заняття тощо.

На перехідному етапі, коли лише починаєте упроваджувати компетентнісний підхід, оцінювати слід такі навчальні завдання учнів: розв’язувати проблеми й ухвалювати рішення;

розуміти, а не відтворювати фрагменти інформації;

працювати в команді;

слухати, розв'язувати конфлікти, розв'язувати дискусійні питання і проблеми; застосовувати знання в реальних життєвих ситуаціях.

За компетентнісним підходом оцінюйте не обсяг засвоєних знань, а те, як учень використовує ці знання, щоб розв'язати прикладні завдання. З огляду на це, педагогу слід оцінювати:

не лише результат роботи, але й процес навчання, індивідуальний поступ кожного учня;

досягнення учня, незалежно від того, значні вони чи скромні; якщо вони є результатом зусиль дитини, учитель має на це зважати;

рівень аргументації та уміння учнів висловлювати свою думку.

Система оцінювання навчальних досягнень учнів буде дієвою, якщо учні сприймають її як зрозумілу, чітку й справедливую. Що конкретніше сформульовані критерії та вимоги, то зрозуміліші завдання для учнів, а отже, у них є змога успішно його розв'язати.

Критерії оцінювання, які розробив педагог, не потрібно затверджувати у керівника закладу освіти.

Поінформуйте учнів і батьків

Педагог має систематично інформувати учнів про критерії оцінювання.

Подавайте інформацію в різних формах: усно, розміщуйте на інформаційному стенді у класі, на інтерактивній онлайн-платформі, надсилайте електронною поштою тощо.

Як варіант — для кожного предмета або курсу підготуйте пам'ятки про порядок і правила оцінювання навчальних досягнень учнів у закладі освіти.

Про правила та процедури оцінювання навчальних досягнень поінформуйте батьків. Передусім ознайомте їх із порядком поточного та підсумкового оцінювання, чинниками, які впливають на тематичне оцінювання тощо. Надайте їм цю інформацію на початку навчального року.

Пам'ятайте, що **оцінка має мотивувати навчатися**, а не карати учня. Розробіть критерії оцінювання разом із учнями. Відтак вони відчуватимуть більшу відповідальність за результати свого навчання

4. Про систему оцінювання Руськівської гімназії.

Робота в групах.

1 група «Система оцінювання здобувачів освіти початкових класів Руськівської гімназії».

2 група «Система оцінювання здобувачів освіти в 5-6 класів Руськівської гімназії».

3 група «Система оцінювання здобувачів освіти в 7-9 класів Руськівської гімназії».

Кожна група презентує свою роботу.

Вправа «Чи змінилися показники температури». Учасники оцінюють власне знання, ставлячи галочки на шкалі термометра. Учасники презентують свої заміри на початку педради та в кінці.

Підсумок. Уривок із праці Ш.О.Амонашвілі

«...Раніше я порівнював свою професію з професією лікаря. Чи має право лікар помилитися, коли оглядає свого пацієнта і ставить діагноз? Ну звичайно, не має такого права, це зрозуміло! ...Потім я порівнював професію педагога з професією актора. Певна річ, педагог повинен володіти перевтілюванням, умінням входити в роль. ...Спробував я порівняти свою професію з професіями архітектора, будівельника, геолога, астронома. Уявляв, що я так само проектую та буду дитячу душу, як проектують та зводять будинки архітектори і будівельники. Але незабаром я відмовився від таких думок, оскільки люди цих професій мають справу з неживою дійсністю, яка без опору підкорюється їхній багатій уяві і практичній творчості. Мені ж доводиться спілкуватися з маленькою людиною, яка сама виношує у собі власні плани, мрії і прагне їх здійснити, самоутвердитися. Ні, вчитель не архітектор, інженер і будівельник дитячої душі, бо ця душа не являє собою набору будівельних матеріалів. Вона насправді є живою душею, пристрасною, життєдайною і творчою силою. Її потрібно не будувати, а збагачувати, розвивати, наповнювати ідеалами, переконаннями, прищеплювати їй любов до людей, природи, життя.

Отак кожне порівняння моєї професії з професіями залишало мені якесь правило і пам'ятку. Потім я згрупував їх і отримав пам'ятку такого змісту:

- Будь обережний!
- Не помилися!
- Не зашкодь!
- Будь надією для учня!
- Даруй себе дітям!
- Знай, чого прагнеш!
- Постійно шукай у дитині багатство її душі!
- Будь терплячим в очікуванні дива і будь готовий до зустрічі з ним у дитині!

Проект рішення

1. Інформацію про систему оцінювання прийняти до уваги та належного реагування.
2. Педагогам закладу:
 - 2.1. Здійснювати постійно формувальне оцінювання як невід'ємний складник освітнього процесу, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів, процесу опанування ними навчального матеріалу як

основи компетентності, забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку особистості.

Постійно

2.2 Організовувати само- та взаємооцінювання учнів на регулярній основі за визначеними критеріями до умінь, що є наскрізними, та складових компетентностей, залежно від навчального поступу учнів.

Постійно

2.3 Під час проектування уроків використовувати різні технологічних вправ

Постійно

3. Дотримуватися вимог до оцінювання результатів навчання з урахуванням компетентнісного підходу до навчання.

Постійно

4. Адміністрації гімназії здійснити спостереження за навчальними заняттями з метою вивчення стану впровадження формуального оцінювання в освітньому процесі гімназії та розробки і використання критеріїв оцінювання компетентнісного навчання.

Протягом 2023-2024 н.р.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (ст. 17).
2. Розпорядження КМУ № 988-р від 14.12.16 року «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року.
3. Державний стандарт початкової освіти (п. 28), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688).
4. Наказ МОН від 13.07.2021 № 813 “Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти” [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=wyfb_7iukY8
5. Наказ № 289 від 01.04.2022 р. «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового державного стандарту базової середньої освіти».
6. Презентація «Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів».
pdf http://psycholog-vas.blogspot.com/p/blog-page_22.html
7. Електронний ресурс. Режим доступу:
<https://naurok.com.ua/trening-dlya-pedagogiv-osobistisne-zrostannya-v-umovah-kolektivno-vzaemodi-280490.html>
8. Електронний ресурс. Режим доступу:
<http://sosnove-proflicy.rv.sch.in.ua/Files/downloads/%D0%A2%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B8.pdf>

Додатки

АЛГОРИТМ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

- формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей;
- визначення разом з учнями критеріїв оцінювання;
- формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання;
- створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- коригування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

ПРАВИЛА ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ:

забезпечують свободу та мотивацію в процесі навчання

- відмова від конкуренції серед учнів, від складання рейтингів, нагород;
- пріоритет словесного заохочення;
- відмова від різкої критики помилок, яка викликає негативні емоції;
- переключення ситуації конкуренції на ігрові види діяльності або проектну роботу;
- принцип ситуативності навчальної діяльності;
- надання можливості учням вдосконалити роботу та підвищити відмітку;
- використання самооцінювання та взаємооцінювання;
- парно-групові форми роботи.

Пам'ятка

Система оцінювання у початкових класах

1. Оцінювання учнів НУШ відбувається на основі відповідної нормативно-правової бази:
 - Закон України «Про повну загальну середню освіту» (ст. 17).
 - Державний стандарт початкової освіти (п. 28), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688).
 - Наказ № 813 від 13.07.2021 р. «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».
2. Відповідно до Наказу МОН України №813 при оцінюванні учнів 1-4 класів виокремлюємо **об'єктивні результати навчання** (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та **особистісні надбання** учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.
3. У початковій школі здійснюється формувальне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів. Підсумкове оцінювання здійснюється у 1-2 класах із застосуванням вербальної характеристики особистих досягнень учнів, у 3-4 класах підсумкове оцінювання здійснюється за рівневою шкалою.
4. Результати підсумкового оцінювання 1-4 класів фіксуються у класному журналі та свідоцтві досягнень.
5. У 3-4 класах за рівнями оцінюється кожне загальне уміння учня, набуте з певного навчального предмету/інтегрованого курсу. Узагальнений рівень із навчального предмета/інтегрованого курсу не визначається. До журналу записуються лише результати підсумкового оцінювання за рік.
6. Впродовж року ведеться «Щоденник педагогічного спостереження», у якому відображається успіхи учнів у навчанні, відповідно до критеріїв оцінювання за групами загальних результатів навчання та Державного стандарту.
7. Індивідуальний поступ учня у навчанні прослідковується також шляхом ведення Портфолію розвитку.
8. Тримати з батьками постійний зв'язок щодо поступу їх дітей у навчанні.
9. Формування оцінювальних суджень та визначення рівня результату навчання здійснюється на основі рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти.
10. Учитель має спонукати учнів у процесі навчання до аргументованого самооцінювання і взаємооцінювання. Для цього разом з учнями доцільно

- розробити техніки самооцінювання (Додаток 2), адаптувати критерії оцінювання навчальної діяльності для дітей.
11. На початку навчального року проводяться батьківські збори, де обговорюється з батьками критерії оцінювання.
 12. Критерії оцінювання обговорювати з учнями, формувати їх з ними. Роздрукувати пам'ятки Критеріїв оцінювання в клас.
 13. Кількість і періодичність діагностувальних робіт з предмета вивчення/інтегрованого курсу учитель може визначати самостійно під час складання календарно-тематичного плану.
 14. Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання фіксуються у зошитах для тематичних діагностувальних робіт, або на аркушах з роботами учнів до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, та повідомляються учням та їхнім батькам.
 15. Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути:
 - результати виконання тематичних діагностувальних робіт;
 - записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксоване на носіях зворотного зв'язку з батьками;
 - спостереження вчителя у процесі формування оцінювання.
 16. Підсумкове оцінювання за рік визначається з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.
 17. Учні 1-2 класів, які за станом здоров'я звільнені від занять фізичної культури, або зараховані до спеціальної групи, вважати, що навички з даного предмету не сформовані.
 18. Учні 3-4 класів, які оцінюються рівнево, у разі звільнення від занять фізичної культури за станом здоров'я у свідоцтві досягнень робиться запис "звільнений"; у разі зарахування до спеціальної групи - запис "зараховано".
 19. Попередню підсумкову оцінку з предметів фіксувати на носії зворотного зв'язку з батьками. Після проходження терміну трьох днів після повідомлення батькам оцінки виставляти в Класний журнал.
 20. Постійне коригування освітньої діяльності.
 21. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.
 22. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.
 23. При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

24. Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

25. Класні керівники:

7.1. Впродовж року ведеться «Щоденник спостереження навчальної діяльності», сформованої відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

7.2. Двічі в семестр проводяться з вчителями-предметниками, які працюють з класом, круглі столи з метою визначення досягнень здобувачів освіти до кожного з наскрізних вмінь протягом місяця.

№ з\п	Спільні наради, круглі столи вчителів-предметників	Відповідальні
1	Кінець жовтня	Класні керівники
2	Кінець грудня	Класні керівники
3	Кінець лютого	Класні керівники
4	Кінець травня	Класні керівники

5.3. За тиждень до завершення навчального року проводити підсумкове засідання щодо підсумків досягнень здобувачів освіти кожного з наскрізних вмінь.

5.4. Заповнюється графа «Характеристика навчальної діяльності» в Свідоцтвах досягнень, сформованої відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Система оцінювання в 5-6 класах

1. Оцінювання учнів у 5-6 класах відбувається на основі відповідної нормативно-правової бази:
 - Закон України «Про повну загальну середню освіту» (ст. 17).
 - Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, (5-6 класи)
 - Наказ № 289 від 01.04.2022 р. «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового державного стандарту базової середньої освіти».
2. У закладі освіти розроблено «Правила та процедури оцінювання навчальних досягнень учнів Руськівської гімназії».

Додаток 2

Техніки самооцінювання у початковій школі

Додаток 3. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із української мови, української літератури та зарубіжної літератури.

Додаток 4. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із англійської мови.

Додаток 5. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із історії.

Додаток 6. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із музичного мистецтва.

Додаток 7. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із образотворчого мистецтва.

Додаток 8. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із математики.

Додаток 9. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із географії.

Додаток 10. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із Здоров'я, безпека та добробут.

Додаток 11. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із Інформатики.

Додаток 12. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із Пізнаємо природу.

Додаток 13. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із Технології.

Додаток 14. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із фізичної культури.

3. У гімназії Критерії оцінювання розміщено на сайті ЗО.

4. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів у 5-6 класах є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.
5. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється із застосуванням таких основних форм та способів:
 - Усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування).
 - Письмової у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо).
 - Цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі).
 - Практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовленні виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).
6. Поточне, тематичне, семестрове та річне оцінювання є рівневим і оцінюється за 12-бальною шкалою: початковий рівень (1-3 б), середній рівень (4-6 б), достатній рівень (7-9 б), високий рівень (10-12 б).
7. Оцінювання здійснюватиметься за 12 бальною системою за розробленими та затвердженими педагогічною радою критеріями оцінювання, конкретизованими в Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освіти.
8. За рішенням педагогічної ради для учнів 5 класу визначено адаптаційний період вересень-жовтень, впродовж якого здійснюється формувальне оцінювання учнів та не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.
9. Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.
10. У Свідоцтві досягнень є дві графи: «Характеристика навчальної діяльності» і «Характеристика результатів навчання».
11. Графа «Характеристика навчальної діяльності» у Свідоцтві досягнень сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.
12. Її заповнює вчитель. Впродовж року веде «Щоденник педагогічного спостереження», у якому відображається успіхи учнів у навчанні, відповідно до критеріїв оцінювання за групами загальних результатів навчання та Державного стандарту.
13. Графа «Характеристика навчальної діяльності» заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом. Спостереження проводяться упродовж року за планом.

№ з\п	Спільні наради вчителів-предметників	Відповідальні
1	Кінець жовтня	Класні керівники

2	Кінець грудня	Класні керівники
3	Кінець лютого	Класні керівники
4	Кінець травня	Класні керівники

Заповнення граfi здійснюється шляхом запису відповідної позначки (галочки) навпроти сформованого уміння Заповнення цієї граfi здійснюється по завершенню кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти навчального закладу.

14. У Свідоцтві досягнень у граfi «Рік» ставиться одна оцінка – загальна оцінка результатів навчання за рік. Оцінки за групи результатів навчання у граfi «Рік» не виставляються, оскільки вони враховані в оцінках за семестри.
15. Формувальне (поточне формувальне) оцінювання впродовж перших двох місяців здійснюється у формі оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).
16. Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться.
17. Річне оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку у разі переведення його на наступний рік навчання.
18. У разі відсутності результатів річного оцінювання після завершення навчання за освітньою програмою закладу освіти учень має право до початку нового навчального року пройти річне оцінювання.
19. У разі вибуття учня із закладу освіти (виїзд за кордон, надання соціальної відпустки тощо) оцінювання результатів навчання такого учня може проводитися достроково.
20. Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)».
21. Постійне коригування освітньої діяльності.
22. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.
23. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.
24. При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

25. На початку навчального року проводяться батьківські збори, де обговорюється з батьками критерії оцінювання з усіх предметів.
26. Критерії оцінювання обговорювати з учнями, формувати їх з ними. Роздрукувати пам'ятки Критеріїв оцінювання в клас.

Система оцінювання в 7 – 9 класах

1. Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року № 1392 (6-11 класи).
2. постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів середньої освіти II ступеня» .
3. У закладі освіти розроблено «Правила та процедури оцінювання навчальних досягнень учнів Руськівської гімназії».

Додаток 1

Загальні критерії оцінювання здобувачів освіти початкової школи, адаптовані для учнів

Додаток 2

Техніки самооцінювання у початковій школі

Додаток 3. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із української мови, української літератури та зарубіжної літератури.

Додаток 4. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із англійської мови.

Додаток 5. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із історії.

Додаток 6. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із музичного мистецтва.

Додаток 7. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із образотворчого мистецтва.

Додаток 8. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із математики.

Додаток 9. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із географії.

Додаток 10. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із Здоров'я, безпека та добробут.

Додаток 11. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із Інформатики.

Додаток 12. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із Пізнаємо природу.

Додаток 13. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із Технології.

Додаток 14. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Руськівської гімназії із фізичної культури.

4. У гімназії Критерії оцінювання розміщено на сайті ЗО.
5. Основними видами оцінювання навчальних досягнень учнів 7-9 класів є поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне), державна підсумкова атестація.
6. **Поточне оцінювання** може бути формувальним або здійснюється за 12-бальною шкалою.
7. Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 № 1222 (чинні для 5-11 класів) “Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти” та розробленими учителем критеріями оцінювання різних видів діяльності та форм навчання.
8. Постійне коригування освітньої діяльності.
9. Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.
10. Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.
11. Якщо учень (учениця) був(ла) відсутній(я) на уроках протягом семестру, у відповідну клітинку замість оцінки за I семестр чи II семестр виставляється н/а (не атестований(а)).
12. Якщо учень з однієї або кількох тем неатестований, семестрова оцінка ставиться на основі тих тем, які оцінені.
13. Семестрова оцінка може підлягати коригуванню. Коригування семестрової оцінки проводиться згідно з пунктом 3.2 Інструкції з ведення класного журналу 5 — 11(12) класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 №496
14. У триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або з певних причин не були атестовані, звертаються до керівника загальноосвітнього навчального закладу із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій мотивують причину та необхідність його проведення.
15. Коригування семестрового оцінювання проводиться не пізніше п’яти днів після подання заяви. У разі хвороби учня (учениці) чи інших поважних причин термін може бути подовжено.

16. Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри.
17. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.
18. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.
19. При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.
20. На початку навчального року проводяться батьківські збори, де обговорюється з батьками критерії оцінювання з усіх предметів.
21. Критерії оцінювання обговорювати з учнями, формувати їх з ними. Роздрукувати пам'ятки Критеріїв оцінювання в клас.

Алгоритм щасливого життя

- Якщо сьогодні зранку ти прокинувся здоровим, ти щасливіший за 1 мільйон осіб, що не доживуть до наступного тижня.
- Якщо ти ніколи не переживав війну, самотність ув'язнення, агонію, катування чи голод, ти щасливіший за 500 мільйонів осіб у цьому світі.
- Якщо ти можеш піти в церкву без страху і погрози ув'язнення чи смерті, ти щасливіший за 3 мільярди осіб у цьому світі.
- Якщо у твоєму холодильнику є їжа, ти одягнений, у тебе є дах над головою і постіль, ти багатший за три чверті людей у цьому світі.
- Якщо у тебе є рахунок у банку, гроші в гаманці або навіть небагато дріб'язку в скарбничці, ти належиш до 8% забезпечених людей у цьому світі.
- Якщо ти читаєш цей текст, ти благословенніший удвічі, тому що, по - перше, хтось подумав про тебе; по - друге, ти не належиш до тих 2 мільярдів людей, які не вміють читати або не можуть читати!
- Хтось колись сказав: працюй, наче тобі не потрібні гроші, люби, наче тобі ніхто ніколи не завдавав болю, танцюй, наче ніхто на тебе не дивиться, співай, наче ніхто не чує...

Живи, наче на землі рай!